

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Харківська державна академія культури

ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ

Збірник наукових праць

І Всеукраїнської науково-практичної конференції

23-25 травня 2024 року

Полтава -2024

2. Гутник, І. До проблеми стилізації народного танцю. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Випуск XXI. 2009. С. 251-257.
3. Станішевський, Ю. О. Балетний театр України: 225 років історії: монографія. Музична Україна. Київ, 2003. 448 с.
4. Бойко О.С. Український народно-сценічний танець у контексті культури постмодернізму. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Мистецтвознавство. Київ, 2020. №43. С. 154-159.
5. Козирєва А.А., Бурлей Л.О. Історія українського народного танцю. Краматорськ, 2020. 58с.
6. Верховенко О. Джаз-танець: генеза й трактування дефініції. Тенденції розвитку сучасної хореографії. матеріали міжнар.наук.-практ. семінару., м. Луганськ, 27–28 листопада. 2010 р. Луганськ, 2010. С. 13–18.

Передерій А.М., студентка
*Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

Ціпов'яз А.Т., кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хореографії і танцювальних видів спорту
*Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

ХАРАКТЕРИСТИКА НАРОДНИХ ТАНЦІВ ПІВДЕННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

У цьому регіоні мешкають люди різних національностей та культури: українці, татари, болгар, вірмени, грузини, казахи та інші. Проте переважають українці і татари. Національний склад відповідно позначився на стилістичних особливостях танцювального мистецтва, оскільки у хореографію українських

народних танців проваджуються елементи танцювальної культури інших народів.

Для одягу цього регіону України характерне поєднання найкращих рис народного вбрання з елементами міської моди. Так, для пошиття одягу як чоловічого, так і жіночого, тут використовували переважно фабричні тканини.

Жінки носили приталені кофти з вузькими комірцями або традиційні українські сорочки з пишно зібраною горловиною, дуже рясні й довгі спідниці з нашитими на подолі декоративними смугами з плису, оксамиту чи атласу. В районах Буджаку, Приазов'я та Криму перевагу надавали широким спідницям із густо призбореною оборкою, пришитою по низу. Носили також вишиті або кольорові фартухи з фабричних тканин, безрукавки. Чоловічі сорочки були вишиті спереду, їх, як правило, заправляли в штани, тільки в Криму була поширена чоловіча тунікоподібна сорочка, що носилася поверх штанів. Верхнім одягом для чоловіків і жінок були пальта різного крою, з хутряними комірами, хоча також побутували й традиційні свитки, кожушки. Типовим чоловічим одягом у XVIII—XIX столітті був піджак, який тут називати твичиком. Жінки також носили й плахти, але переважно як святкове вбрання, головним убором був шовковий очіпок, на який вдягалася намітка, а пізніше —ще хустка.

Чоловіки носили смушкові або з іншого хутра шапки, а весною й восени — картузи. Типовим взуттям для холодної пори року були жіночі й чоловічі зшиті на ваті "валянки", які взувалися у гумові калоші. Культура Слобожанщини є перехідною від Лівобережжя до степової південної частини України[1]. Цікавий і різноплановий лексичний танцювальний матеріал даного регіону.

Метелиця. Зміст танцю передається активною динамікою рухів, швидкою зміною фігур і різноманітними кружіннями, що ніби відтворюють хуртовину-метелицю. У хореографічному відношенні цей танець ще не втратив зв'язок з хороводами. Раніє метелиця супроводжувався піснею, яку виконували самі танцюристи. Пізніше пісню почали виконувати в інструментальному супроводі, нерідко - у супроводі «троїсті музики». Коли закінчували співати пісню, продовжували грати на інструментах. Тепер вокальну мелодію метелиці

виконують суто на інструментах. В зв'язку з цим мелодії метелиці зазнали ряд ладово-інтонаційних та ритмічних змін, які значно полибують ідейно емоційний зміст танцю. Жвава мелодія танцю метелиця передає характер цього природного явища.

Гопак. Назва цього танцю походить від вигуку «гоп!». Танець в основному імпровізаційний. В народі танцювали так, щоб один одному не заважати. У цьому відношенні гопак наадує польську мазурку. В танці виконуються стрибки, присядки, різноманітні примхливі кружляння. Ці та інші танцювальні рухи танцюристи намагаються виконати якнайкраще, і між ними ніби виникає своєрідне змагання. В минулому гопак виконувався тільки чоловіками і, поряд з метелицею, був одним з улюблених танців запорізьких козаків. Тепер цей танець виконують як чоловіки так і жінки разом. Поряд з цим гопак може виконуватись одним (обов'язково чоловіком), двома, трьома і більше танцюристами. Зрозуміло, що основна роль в гопакі належить чоловікам. В народно-сценічному танці гопак має композиційну структуру, яка складається з окремих танцювальних фігур. В чергуванні цих фігур все підпорядковане тому, щоб зобразити в танці героїку, силу, мужність тощо.

Козачок. Походження назви цього танцю пов'язане з життям воїнів-козаків. На відміну від гопаків, козачки танцюють в дуже швидкому темпі. Трапляються козачки, яким передують дуже повільний вступ, ліричного характеру. Цей вступ тільки підкреслює вогняний характер танцю. Виконання танцювальних рухів відзначається бісерною технікою. «Доріжки», «тинки», «вихилясники», «вірьовочка», «присядки», «голубці», «зірочки», «ланцюжки» та інші танцювальні рухи, використані у загальній композиції козачка, вихором проносяться перед глядачем. Живе сплетіння їх в окремих фігурах утворює візерунчастий хореографічний малюнок танцю. В козачку, як і в гопаку, дуже поширене змагання між окремими виконавцями та їх групами. Загальна композиція козачка має свої давні традиції щодо послідовного чергування окремих фігур, їх повторень тощо. В цьому відношенні козачок відрізняється від гопака, який передбачає імпровізаційність у виконанні. Козачка раніше

виконував один танцюрист-хлопець, або пара (дівчина і хлопець). Тепер, це масовий танець, у виконанні якого основна роль належить жіночій групі.

Сергієнко Є. Д., студент
*Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

Горголь П.С., заслужений працівник культури України, доцент
завідувач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту
*Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПОХОДЖЕННЯ ВІРМЕНСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНЦІВ

Серед класифікації вірменських народних танців особливе місце займають колективні танці, з яких найпопулярнішими є танці виду Кочарі, Узундара Гевнд, Вер-вері і Шорор. Багато танців цих видів походять із Західної Вірменії: наприклад, Батола, Лутки і т.д. Також у кожній області та провінції Вірменії є свої національні особливості, в тому числі костюми і танці. І це не випадково. З допомогою театралізації у танці виражаються особливості життя, звичаї, культурні цінності і традиції різних територіальних округів. Кожен крок, кожен рух має певне значення і відображає історію Вірменії.

Ці танці не були б такими колоритними і яскравими, якби не костюми виконавців, які відображають характер рухів, настроїв виконання і основний композиційний сенс. Вони досить сильно відрізняються в залежності від територіальної області країни, але все ж у них є одна загальна особливість: переважаючими є кольори чотирьох стихій. Згідно вірменської філософії